

IDEES PER AVANÇAR EN LA IMPLEMENTACIÓ EXITOSA I EFECTIVA DEL PROJECTE DE LLEI PER A LA REDUCCIÓ DE LA DURADA MÀXIMA DE LA JORNADA ORDINÀRIA DE TREBALL

1. Introducció

La Time Use Initiative (TUI) va coordinar l'estudi de fonamentació de la Llei d'usos del temps (2023), a petició del Ministeri de Treball. De les 100 mesures que es proposaven en l'estudi, 3 han estat incorporades en el projecte de Llei per a la reducció de la durada màxima de la jornada ordinària de treball, la garantia del registre de jornada i el dret a la desconnexió.

Amb l'objectiu de poder contribuir al debat, als processos d'aprovació i assegurar una implementació efectiva i eficient de la llei, un grup transversal de persones expertes de la TUI elabora aquestes propostes perquè puguin ser preses en consideració pels partits polítics al Congrés, agents socials i altres agents d'interès.

2. Objectius que es pretenen amb les propostes

Després d'haver fet una ronda de contactes amb la majoria dels grups parlamentaris del Congrés dels Diputats, d'haver parlat amb els principals agents socials del país i les persones referents en dret laboral, economia i usos del temps a nivell català, espanyol i internacional, i alineant-se amb les recomanacions de l'Organització Internacional del Treball (OIT) i la normativa comunitària, **la TUI recomana:**

Iniciar la tramitació parlamentària del projecte de llei, ja que és una mesura que per poder arribar a totes les persones treballadores no es pot deixar només a la negociació col·lectiva, **però assegurant que se satisfan els següents objectius:**

1. **Garantir mecanismes per a la gestió flexible del temps de treball** com l'entrada en vigor diferida de la reducció de jornada, l'anualització de la jornada de treball i l'ampliació del marge de distribució irregular de la jornada per a les empreses.
2. **Incorporar la capacitat d'adaptar les polítiques laborals de la proposta de llei a la dimensió empresarial i als sectors més afectats.**

3. **Acompanyar la mesura amb un pla de govern que fomenti la viabilitat econòmica i social en els sectors amb més dificultat d'adaptar-se i a les micro i PIMES.**
4. **Acompanyar la mesura amb òrgans d'avaluació de l'impacte.**

3. Consideracions prèvies:

- ***Evitar simplificar el debat.*** *L'objectiu d'aquesta llei ha de ser especialment racionalitzar els horaris i usos del temps, passant menys hores al lloc de treball i sent més productius/ves, millorar el benestar de la ciutadania i la conciliació. D'aquesta manera, considerem que el lema “treballar menys”, no descriu prou la proposta de llei i seria més oportú emfatitzar-ho amb els termes plantejats.*
- ***És una mesura positiva socialment.***¹ *La proposta de reducció de la jornada laboral a 37,5 hores permetrà alinear la regulació espanyola amb els estàndards europeus i respondre a problemàtiques actuals, com jornades excessivament llargues, estrès laboral elevat i dificultats de conciliació familiar. La reducció de la jornada contribuiria a millorar la salut física i mental, reduir l'ansietat i l'insomni i multiplicar la capacitat de conciliació, especialment per a les dones, que acostumen a carregar més amb les tasques de cura. A més, es calcula que beneficiaria a unes 12 milions de persones treballadores, elevant la qualitat de vida i fomentant un repartiment més igualitari del temps de treball i les cures.*
- ***És una mesura moderada i que pot generar un efecte positiu econòmicament.***² *Des del punt de vista econòmic, la mesura podria incentivar el creixement a través de l'augment de la demanda agregada d'oci i serveis, així com la generació de fins a 198.000 nous llocs de feina. A nivell empresarial, s'espera una millora de la productivitat, reducció de baixes laborals i un impuls a la innovació organitzativa. Les dades de pilots internacionals i nacionals mostren que les empreses poden mantenir o fins i tot millorar el seu rendiment, mentre les persones treballadores experimenten un major benestar i satisfacció laboral. Paral·lelament, se subratlla l'impacte positiu en la sostenibilitat, en promoure comportaments més respectuosos amb el medi ambient i afavorir una organització social del temps més moderna i equitativa.*

¹ Per a més detall, consultar Time Use Initiative: “El win-win de la jornada laboral de les 37,5 hores”, disponible a <https://timeuse.barcelona/ca/el-win-win-de-la-jornada-laboral-de-les-37-5-hores/>

² Para más detalle, consultar Time Use Initiative: “El win-win de la jornada laboral de 37 horas y media”, disponible en <https://timeuse.barcelona/es/el-win-win-de-la-jornada-laboral-de-las-375-horas/>

- ***Actualment, el projecte de llei ja dona flexibilitat a les empreses per poder aplicar la reducció de la jornada laboral de manera flexible (sigui treballant 30 minuts menys cada dia, 2,5 h menys cada setmana o amb més dies de descans remunerat). Això implica que aquelles empreses que així ho desitgin podran continuar treballant 40 hores setmanals, sempre que no superin el còmput anual. Aquesta “flexibilitat” és encara poc coneguda/tinguda en compte en el debat públic i s'hauria de considerar com un element clau de flexibilitat ja prevista per adaptar-se millor a la realitat de cada empresa.***

3. Aspectes clau a incorporar i/o modificar en el projecte de llei per millorar la implementació.

A continuació es detallen les propostes a afegir o modificar respecte de la proposta de regulació per millorar la seva implementació, especialment per als sectors d'activitat i empreses potencialment més afectades per la reducció de la jornada laboral.

a) Idees per modificar en el projecte de llei

1. Entrada en vigor diferida i incentius fiscals:

Es proposa establir una entrada en vigor de la reducció de la jornada laboral diferida a 6 mesos o 1 any des de la seva aprovació.

Es proposa establir incentius fiscals per a les empreses que apliquin aquestes reduccions abans de l'entrada en vigor “obligatòria”, especialment per a les petites i microempreses que respectin la jornada laboral de 37,5 hores setmanals abans de la seva entrada en vigor “obligatòria”, com a mesura per ajudar les empreses a complir amb la reducció de la jornada laboral.

2. Regulació de les hores extraordinàries:

Es proposa introduir els següents canvis en la regulació de les hores extraordinàries (article 35 de l'Estatut dels Treballadors):

- Introduir una referència expressa que les hores extraordinàries compensades per descans no computen a efectes del límit màxim de 80 hores extraordinàries a l'any.
- Introduir un recàrrec a les hores extraordinàries compensades econòmicament de l'1,25% del preu de l'hora ordinària.

3. Regulació de la distribució irregular de la jornada:

Es proposa introduir els següents canvis en la regulació de la distribució irregular de la jornada (article 34.2 de l'Estatut dels Treballadors):

- Ampliar el límit al 15% de la facultat empresarial de distribuir de forma irregular la jornada de les persones treballadores per decisió unilateral.
- La compensació de les diferències, per excés o per defecte, entre la jornada realitzada i la durada màxima de la jornada ordinària de treball legal o pactada serà decidida per les persones treballadores en els terminis de compensació i dins dels períodes de referència temporal previstos en conveni col·lectiu o, en manca de previsió, per acord entre l'empresa i els representants de les persones treballadores. En falta de previsió en conveni col·lectiu o acord d'empresa, la compensació s'establirà per acord entre l'empresa i la persona treballadora, havent de quedar compensades les diferències en el termini de dotze mesos des que es produeixin.

4. Desconnexió digital:

Quant a la regulació de la desconnexió digital, es proposa el següent:

- Substituir la frase subratllada “El deber empresarial de garantizar el derecho a la desconexión se concreta en la ausencia de toda solicitud de realizar una prestación laboral y la ausencia de comunicación de la empresa o persona en quien delegue, así como de terceros con relación comercial con la empresa...” pel següent redactat: “Asimismo, la empresa adoptará las medidas necesarias para garantizar la ausencia de contacto por terceras personas o empresas con relación comercial con la empleadora.”
- Emfatitzar, en la llei -tal com ja contempla- que les sancions seran tenint en compte el nombre de persones afectades per l'incompliment.

b) Idees a introduir en el projecte de llei

1. **Posar en marxa un kit de suport a la reducció de la jornada laboral per a les empreses i persones treballadores:** un programa d'acompanyament en la transició a les empreses i un paquet de recursos econòmics.
 - a. **Concretament, hauria d'incloure:**
 - i. **Mesures d'acompanyament** (com han fet Portugal i Irlanda) del tipus una guia amb consells, cursos de formació, seminaris, oportunitats de networking per aprendre d'altres experiències, suport a l'adaptació de processos, etc.
 - ii. **Paquet de recursos d'acompanyament econòmic** (subvencions a les quals acollir-se, préstecs, bonificacions, etc.).

Tot això unificat en un paquet/campanya (web, materials) que sigui accessible i atractiu en el moment que es llanci la web de reducció horària.

2. **Fomentar els Plans Locals d'Organització del Temps del Municipi per a municipis majors de 50.000 habitants** (la Diputació de Barcelona ja ha publicat la metodologia per a realitzar-los) amb l'objectiu d'avançar cap a una harmonització dels horaris i el temps.
3. **Fomentar la investigació (beques i premis) relacionada amb els usos del temps i l'impuls en la seva aplicació pràctica en polítiques del temps** per poder avaluar l'impacte en els usos del temps de la societat espanyola. Especialment atès que el 2026 sortiran les dades de les enquestes d'usos del temps.
4. **Establir un Premi Nacional de prestigi a les empreses que tenen una organització del temps més equilibrada.**
5. Creació d'una oficina/unitat de millora dels usos del temps i impuls a la racionalització horària dins del Govern.

Autoria

Elaborat pel grup de persones expertes de la Time Use Initiative, concretament: Lluís Casado, Raquel Serrano, Anna Ginés, Mariluz Vega, Emi Pallàs, José Rodríguez, Sílvia Cópulo, Joan Sanchis, Alexis Serra i Marta Junqué.